

acomparatiba de diferents contestos soziolingüístics: aragonés, galó, mirandés, sorabo». Precisament estava inscrit en la Trobada un investigador del Institut Sorabo (Alemanya) y nos senyaló que le havia paregut molt interessant y molt ben presentada.

En la segona sessió se podrien destacar, entre d'altres, la de Mª Àngels Ciprés (Universitat Complutense de Madrid) sobre «L'universo poètic de Carmina Paraiso», la de Ana Giménez Bertrán (Consello d'a Fabla Aragonesa) sobre «Cuaranta añadas de Beyendo chirar o sol» y la de Daniel Laliena (Diploma de Especialización en Filología Aragonesa) sobre «Leyibilidad e didautica en aragonés: análisis de tres obras de literatura infantil». Tambien resultó de interés la de Chusé Inazio Nabarro (Consello d'a Fabla Aragonesa) sobre la obra en lengua aragonesa de Ana Abarca de Bolea.

Es necesario decir que tras la segunda sesión hubo una parte dedicada a la presentación de publicaciones recientes sobre filología aragonesa. Se presentaron los siguientes libros: *Nuevas voces de Aragón*, de Brian Mott; *El aragonés medieval: lengua y Estado en el reino de Aragón*, de Guillermo Tomás; *O charrar d'a chen de Uesca*, de Francho Nagore; y *Aragonés y catalán en la historia lingüística de Aragón*, de J. Giralt y F. Nagore (eds.). Además, los últimos números de las revistas de filología *Alazet* (el n.º 32, de 2020) y de *Luenga & fablas* (n.º 23-24, de 2019-20). Este apartado resultó interesante para conocer y valorar las últimas novedades en este campo.

De la tercera sesión de trabajo podríamos destacar las comunicaciones de Óscar Latas (Consello d'a Fabla Aragonesa) sobre «Os cuadernos de cambio ineditos de Fritz Krüger sobre l'aragonés» y de Paz Ríos (Consello d'a Fabla Aragonesa) sobre «A obra narratiba de Ricardo del Arco e a luenga aragonesa».

En la cuarta sesión fue muy destacable la de José Enrique Gargallo (Universitat de Barcelona) sobre «El Pirineo aragonés en el *Onomasticon Cataloniae* de Joan Corominas», que nos adelantó la puesta en línea de los materiales de esa magna obra y las posibilidades que ofrece para la consulta sobre toponimia del Alto Aragón.

En definitiva, tal como se dijo en la clausura, una octava edición de las Trobadas muy provechosa, que aún lo será más cuando se publiquen los textos completos de ponencias y comunicaciones en las revistas *Alazet* y *Luenga & fablas*, y por tanto se puedan leer íntegramente. Por otro lado, ha quedado claro que todavía existen muchos aspectos por conocer o por esclarecer y que van apareciendo estudios nuevos que conviene poner a disposición de todos los interesados, por lo que parece conveniente continuar realizando nuevas *Trobadas d'estudios* sobre el aragonés en próximos años, aportando un conocimiento serio y riguroso a los diferentes aspectos de la lengua aragonesa y su literatura.

Francho NAGORE LAÍN
Universitat de Zaragoza

I Trobada Ampliada de l'Acadèmia Oberta als Mitjans de Comunicació (6 d'octubre de 2020). — L'any 2015, la Secció Filològica de l'IEC, sota la presidència de M. Teresa Cabré, va posar en marxa les Acadèmies Obertes, coordinades per Màrius Serra, uns fòrums de trobada amb tres sectors que es consideren fonamentals a l'hora de capir el funcionament i l'evolució de la llengua catalana: els mitjans de comunicació, els ensenyants i els escriptors, traductors i correctors. Els debats que s'hi produeixen, els dubtes que s'hi plantegen, les idees que s'hi aboquen són una font d'informació molt valuosa per a la feina de la Secció Filològica; és com tenir ambaixadors arreu, en els principals sectors professionals que treballen i es barallen tots els dies amb la llengua. De les tres Acadèmies Obertes, la dels mitjans de comunicació és ara mateix la més activa, però cal dir que la dels escriptors, traductors i correctors també obre debats interessants, cada vegada d'una manera més activa.

El desembre del 2018, l'IEC va col·laborar en la commemoració dels 86 anys de les Normes de Castelló, en la taula rodona titulada «LGTBIfòbia als diccionaris». En nom de l'IEC, hi va participar Vicent Pitarch, membre de la Secció Filològica i delegat a Castelló. També hi van intervenir Joan Rafael Ramos Alfajarín, vicepresident de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua (AVL); Jordi Pilar Campos, vocal Bi de Castelló LGTBI, i Alicia Salvadó Rafí, responsable del Grup de Polítiques Tras de Castelló LGTBI. La taula rodona va estar moderada per Pastora de Florencio López, presidenta de Castelló LGTBI.

D'aquella trobada va sorgir la proposta de revisar i ampliar al diccionari normatiu de l'IEC (*DIEC2*) i al de l'AVL el lèxic referit al col·lectiu LGTBI. Vicent Pitarch va fer arribar el material de Castelló LGTBI a la Secció Filològica, i la Comissió de Lexicografia, presidida per Josep Martines, en va agafar el testimoni. La feina de revisar les definicions de paraules ja existents al diccionari i d'incorporar-n'hi de noves es va fer, no cal dir-ho, amb el rigor que caracteritza la Comissió Lexicogràfica i la feina de les Oficines Lexicogràfiques. Val a dir que una bona part de les paraules que ja eren al *DIEC2* no va caldre retocar-les; les definicions que hi havia ja s'ajustaven a la proposta de Castelló LGTBI i als criteris lexicogràfics del diccionari.

Però no tot s'acaba aquí. Les Oficines Lexicogràfiques, amb Carolina Santamaria al capdavant, van documentar i analitzar cada paraula i en van fer els informes pertinents, com es fa amb qualsevol paraula que hagi d'entrar al *DIEC2*. Un cop feta la feina, revisada i aprovada per la Comissió Lexicogràfica, va passar al ple de la Secció Filològica, que hi va acabar de donar el vistiplau, després d'estudiar i revisar les observacions presentades pels membres del ple.

El resultat d'aquesta feina van ser catorze paraules noves: *bifòbia*, *cisfòbia*, *cissexual*, *cissexualitat*, *heterofòbia*, *interfòbia*, *intersexual*, *intersexualitat*, *lesbofòbia*, *monosexual*, *monosexualitat*, *transfòbia*, *transgènere*, *transgenerisme*. Dissent articles que es van modificar: *amanerat -ada*, *bardaix*, *bisexual*, *bisexualitat*, *doneta*, *efeminar*, *efeminar -ada*, *faldilletes*, *gallimarsot*, *hermafrodita*, *heterosexual*, *homosexual*, *invertit invertida*, *marieta*¹, *monofòbia*, *transsexual*, *transsexualitat*. I nou paraules que ja hi eren i que no es van esmenar: *bisexualisme*, *bisexualitat*, *heterosexual*, *heterosexualitat*, *homofòbia*, *homosexualitat*, *lesbià -ana*, *lesbianisme*, *sodomita*.

En aquest punt, havia arribat el moment de fer pública aquesta feina i es va considerar que, atesa la repercussió mediàtica que podia tenir aquest bloc de paraules, calia anar més enllà de la nota informativa que s'envia habitualment des del gabinet de comunicació de l'IEC. L'Àrea de Visibilitat, presidida per Joaquim Maria Puyal, va estudiar la manera de fer-ho, i de seguida es va descartar el format de roda de premsa clàssica. Calia donar visibilitat a la feina que s'havia fet, però comptant amb les persones que ja col·laboren de manera habitual i desinteressada des dels mitjans de comunicació. És per això que es va decidir de fer una sessió extraordinària de l'Acadèmia Oberta d'aquest sector, atès que els mitjans són l'avantguarda de l'aplicació de la llengua en l'àmbit públic.

És així, doncs, com el 6 d'octubre del 2020 es va convocar la I Trobada Ampliada de l'Acadèmia Oberta als Mitjans de Comunicació, en què es van convidar, a més dels responsables lingüístics, els periodistes culturals, que informen habitualment d'aquest àmbit. La presidenta de la Secció Filològica va inaugurar la trobada amb les habituals paraules de benvinguda i, tot seguit, qui firma aquest text, en qualitat de portaveu, va exposar, amb el suport d'una presentació digital, el camí que han fet aquestes paraules de l'àmbit LGTBI, des de Castelló fins al *DIEC2*, que aquell mateix 6 d'octubre ja eren consultables en línia.

A la trobada hi van assistir nombrosos mitjans de comunicació, alguns de manera virtual, atesos els condicionants sanitaris de la pandèmia. Però això no va impedir que s'hi formulessin nombroses preguntes, que van ser degudament contestades. L'èxit del plantejament informatiu dins d'aquesta trobada especial es va reflectir de seguida als mitjans de comunicació, que van cobrir d'una manera àmplia i adequada les novetats lèxiques, donant una bona visibilitat a la Secció Filològica.

Tot seguit, en una segona part restringida a l'Acadèmia Oberta als Mitjans de Comunicació pròpiament dita, es va obrir el debat sobre la incorporació d'aquest lèxic LGTBI, amb les valoracions pertinents. També s'hi va tornar a parlar, com en trobades anteriors, de la necessitat que la Secció Filològica doni respostes més ràpides als neologismes que apareixen en el cabal informatiu i que, lògicament, encara no estan recollits pel *DIEC2*.

La feina lexicogràfica no s'acaba mai.

Magí CAMPS
Institut d'Estudis Catalans

Congrés Internacional «Proscrits, marginats i minories a la Corona d'Aragó (s. xv-xviii). Textos i vides» (Universitat de València, 15 d'octubre de 2020). — El 15 d'octubre de 2020 tingué lloc, a la Facultat de Filologia, Traducció i Comunicació de la Universitat de València, un congrés internacional *online* —són els signes dels nous temps— sobre el tema «Proscrits, marginats i minories a la Corona d'Aragó (s. xv-xviii). Textos i vides», que fou organitzat pels membres del projecte d'investigació titulat «*Biografías marginales: violencia, sexo, género e identidad. Edición y análisis de las fuentes documentales valencianas de la época foral*», del Ministerio de Ciencia, Innovación y Universidades del Gobierno de España; i que comptà amb la col·laboració de l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana, el Departament de Filologia Catalana de la Universitat de València, el Dipartimento di Filologia Moderna de la Università di Napoli «Federico II», el Dipartimento di Culture e Civiltà de la Università di Verona i el Dipartimento di Lingue e Culture Moderne, de la Università «Suor Orsola Benincasa» (Nàpols). El congrés fou dirigit pel professor Vicent Josep Escartí, investigador principal del projecte, i per Rafael Roca.

Així, a través del web <<https://biografiesmarginals.com/congressos>> es varen poder resseguir, de manera oberta, les més de seixanta comunicacions que elaboraren diferents investigadors/es de dins i fora del territori catalanoparlant, i que estaven dividides en cinc blocs temàtics: «Dones i violència de gènere», «Minories ètniques i religioses», «Diversitat sexual i marginalitat», «Persones al marge de la llei» i «Textos i documents invisibilitzats».

La principal intenció de la trobada científica fou aplegar informació i notícies al voltant del que podríem qualificar com a «veus silenciades»: individus i col·lectius que, per diferents raons, varen ser ocultats o minoritzats pels relats polítics, administratius, literaris..., que en el passat elaborà el poder. És així com les persones que ocupen una posició accessòria en múltiples documents històrics, com ara processos judicials, confessions, narracions, memòries, epístoles..., esdevenen, des d'aquesta perspectiva, una font de primer ordre per a la reconstrucció dels comportaments socials i la història de les mentalitats.

Parlem de biografies marginals que, per exemple, tenen com a protagonistes: dones que varen ser víctimes de la violència masclista; homosexuals —masculins i femenins— i transsexuals criminalitzats; moriscos, criptojudaitzants i heretges condemnats per les seues creences religioses; bandolers i delinqüents que vivien «sense rei ni llei»... Subjectes, en definitiva, que ens aproximem a les passions i les pulsions més bàsiques d'una bona part de la societat de l'antic règim.

D'aquesta manera, al primer dels apartats —titulat «Dones i violència de gènere»— trobem aportacions sobre temes com ara: la violència als sermons de sant Vicent Ferrer, vides marginals femenines en la València del segle xv, un cas de segrest i violació a l'Ontinyent de 1538, el paper de la dona en la València dels segles xvi i xvii, la violència física i econòmica vers les dones a la Mallorca del segle xvii, la violència contra les dones al dietari barroc d'Aierdi i el discurs eclesiàstic davant del maltractament femení a l'època moderna.